

BĪSTAMĪBA

Xylella fastidiosa agrāk bija sastopama vienīgi Āzijā un Amerikā, taču 2013. gadā pirmoreizi atklāta Eiropā - Itālijā. Kopš tā laika baktērija konstatēta arī Francijā, Spānijā un Portugālē. Kaut arī baktērijas izplatībai piemērotāks ir siltais Dienvideiropas klimats, Eiropas Pārtilikas nekaitīguma iestādes veiktā izpēte liecina, ka baktērija varētu ieviesties un izplatīties arī Eiropas Ziemeļu valstīs.

Baktēriju nav iespējams ierobežot ar augu aizsardzības līdzekļiem. Šo slimību pārnēsā kukaiņi, kuri barojas ar augu sulu. *Xylella fastidiosa* ir ļoti daudzu saimniekaugu, ieskaitot savvaļā sastopamos augus un nezāles, tādēļ slimība ļoti strauji izplatās un to ir grūti ierobežot.

Svarīgi atcerēties!

Xylella fastidiosa lielos attālumos izplatās galvenokārt ar stādāmo materiālu. Tāpēc ir ļoti jāuzmanās, ievedot augus no tām valstīm, kur baktērija ir sastopama.

PĀRBAUDES

Galvenais veids, kā apturēt baktērijas izplatību, ir ļoti stingru fitosanitāro pasākumu piemērošana – inficēto koku un apkārtējo saimniekaugu pēc iespējas ātrāka iznīcināšana. Neveicot pasākumus, baktērija var strauji līdzīgi kā ugunsgrēks izplatīties uz daudzām nozīmīgām kultūrām, rezultātā būtiski ietekmējot ne tikai lauksaimniecību, bet arī bioloģisko daudzveidību un vidi.

Ja rodas aizdomas par *Xylella fastidiosa* klātbūtni, nekavējoties jāziņo Valsts augu aizsardzības dienestam, kas veiks pārbaudes un noteiks nepieciešamos fitosanitāros pasākumus.

Kur zvanīt?

Ja rodas aizdomas, ka augi inficējušies ar *Xylella fastidiosa*, sazinieties ar Valsts augu aizsardzības dienestu:

Vidzemē – 64221594
Kurzemē – 63222552
Zemgalē – 63022541
Latgalē – 65444113
Rīgā – 67324506

UZMANĪBU!

Xylella fastidiosa

Bakteriālais lapu apdegums - viena no visbīstamākajām baktērijām pasaulē

Xylella fastidiosa (XYLEFA) - <https://gd.eppo.int>

Valsts augu
aizsardzības dienests

RAKSTURĪGĀKĀS PAZĪMES

Xylella fastidiosa augam nosprosto vadaudus, tādējādi apturot ūdens un barības vielu plūsmu. Tas kavē auga attīstību, izraisa lapu vīšanu, kokiem - vainaga atmiršanu un bojāeju.

Dažādiem saimniekaugiem simptomi var nedaudz atšķirties atkarībā no *Xylella fastidiosa* celma, kas to inficējis, bieži vien baktēriju paveids inficē noteiktas saimniekaugu sugas.

Daudziem augiem (galvenokārt savvaļas) slimība var attīstīties latentā formā un var neparādīties slimības pazīmes, taču arī šie augi var kalpot kā starpnieki baktērijas tālākajai izplatībai.

Galvenais baktērijas izplatīšanās veids ir ar stādāmo materiālu (arī istabas augiem), tāpēc ir ļoti jāuzmanās ievadot augus no valstīm, kurās baktērija ir sastopama. Jāuzmanās ar nezināmas izcelsmes augu audzēšanu vai glabāšanu siltumnīcās, kuras izmanto komerciāliem nolūkiem. Baktēriju var izplatīt ar rokām, instrumentiem, dažādiem iepakojšanas materiāliem.

Atklātā laukā baktēriju ļoti strauji var izplatīt kukaiņi, kas barojas ar augu sulu. Viena no šādām kukaiņu sugām ir putu cikāde (*Philaenus spumarius*), kas plaši sastopama arī Latvijā.

Infekcijas sākuma stadijā daļa lapu sāk nobrūnēt (parasti no lapas plātnes malām).

Ap atmirušo daļu veidojas dzeltens vai sarkans loks. Ar laiku lapas novīst, pilnībā nokalst un nokrīt, bet lapu kāti paliek piestiprināti zariem.

Inficētais stumbrs un zari attīstās neregulāri, veidojot zaļo (jauno) audu plankumus. Var veidoties neparastas formas stumbrs un augļi.